

ALBINA.

Prenumeratiuni se facu la toti dd. corespundinti ai nostri, si de a dreptulu la Redactiune *Stationsgasse Nr. 1*, unde sunt a se adresá si corespundintiele, ce privescu Redactiunea, administratiunea seu expeditur'a; câte vor fi defrancate, nu se vor primi, éra cele anonime nu se vor publicá

Pentru anuntele si alte comunicatiuni de interesu privat — se respunde câte 7 cr. de linia; repetirile se facu cu pretiu scadutu. Pretiulu timbrului câte 80 cr. pentru una data se antecipa.

de doue ori in septemana: Joi-a si minec'a; éra candu va pretinde imantia materieloru, va ési de trei séu de patru ori in septemana.

Pretulu de prenumeratiune,

pentru Austria:

anu intregu 8 fl. v. a.
dimetate de anu 4 fl. v. a.
patrariu 2 fl. v. a.

pentru Romania si strainatate:

anu intregu 12 fl. v. a.
dimetate de anu 6 fl. v. a.

Pesta, in 22 fauru n. 1873.

Pentru absintia redactorelui acestei foi, de dominec'a trecuta pana joi fu ocupatu Delegatiunea congresului nationalu si la istoriulu plenariu in Aradu, nrulu precepará fora revista politica de dia. Deci data avemu a suplini acea lipsa, ce — ori de pe scurtu facendu, totu absorbé multu si é ne impedece a satisfacé multele sié particulare ale domniloru corespundé prin parti.

Delegatiunea congresuale pentru afa de despartire ierarchica, s'a adunat luni-a trecuta in nru completu la cantia in Aradu. Sub presiedinti'a presei sale dlui eppu Procopiu Ivacico-s'au infacisiatu — din Pesta dd: Mocioni, George Ioanovicu si V. Bala, din Oradea-mare dlu protopopu Bica, din Lugosiu dlu C. Radulescu, partile Versietilului dlu protopopu Popovicu, din Panciova dlu J. Mosianu; lipsindu astfelu din intre-neru alu membriloru numai dlu Popovicu, astadi presiedinte la trialulu regiu de B-Ineu.

Cestiunile, de ale caroru regulare s'au datu acestu organu, au fostu, pre cum s'adegetatu si in nrulu de dominec'a trecut: *revisiunea actelor de despartire in comunele mestecate si complanamentors conflicte ce s'au escatu in pri-ora acestorasi acte.*

In siedintie continue de luni si marti, se si dupa mediadi — tote aceste cestiuni s'au deslegatu, remanendu formuladecisiuniloru si punerea loru in aplicare.

Alta-ieri, joi, consistoriulu plenariu, s'au bine cercetat, a luat mesurile necesari pentru convocarea sinodului eparchialu, séu proprie pentru efeptuirea alegeri, ce dupa Statutulu or-geu ar sé se face. Mai avemu 9 septani pan' la dominec'a Tomei, diu'a de anire a sinodeloru, si in timpu de 5, multu de 6 septemana, alegerile tresé fia essecutate. Atragemu deci atiunea tuturor pre cari ii privesce ca causa, ca sé se ingrigésca de cantidat demni si bine calificati si de re-ge-loru prin diferitele cercuri. — Cu-va vom publicá dispusetiunile spe-riani cu impartirea cercurilor elec-ali.

Din Carasiu, si a nune din partile tatei, ni se scrie o scire, ce nu potemu credemu, cumca adeca pre acolo — veste si fora publicarie prescrie, furisiu dejá se facu alegerile pentru edulu eparchialu. Atát'a ni-ar mai tre-putu pentru ca porci'a sé fia completa si sulu ne mai suferibilu!

Familia domnitória — se pareca ca este sntiata de unu nou doliu, alu patruele in tulu timpu de abia unu anu. Imperatulu Ferdinandu, cerele de la retragerea sa in anulu s'raiesce in Praga, mai alalta-ieri érá se-atacatu in sanatate, si statulu morbului dá cele éni grele ingrigiri; dar astadi par-rioliculu a disparutu. — De asemenea si totu de o data intiele-ri, ce de ar dá bunulu Ddiu sé nu se ade-eca, ca presantitulu arhiepiscopu si metro-aliu nostru b. Siaguna s'ar afá intr'o stare morbului seu inasufatória de ingrigiri!

Buletinulu oficiale alu stepanirei nostre dominatia ne suprinsu cu publicarea redi-ali din postulu de pana acuma a dlui c. Haller, dleulu Zarandului si cu numirea sa la ace-asta in Crasna, si inlocuirea lui in Zarandu-aliu d. de carele de sicuru pucini vor fi candu-va, cu dlu Ferdinand Hösler.

Cine este dlu Ferd. Hösler? — Noi nu scim! Atát'a audimu, ca unu d. de acestu nume, la 1848/9 a fostu oficiariu c. r. si ca la Bicsadu a luptatu cu muscalii impreuna contra domniloru de astadi, atuncia rebeli, si ii a batutu bine. De unde dlu Hösler a si dobanditu predicatulu de Bicsadu, cu nobilitate. Sub Bash acelu Hösler a fostu *Bezirker*, si s'a distinsu prin firmitatea caracterului seu si printr'o rigóre rara in oficiu. Elu scie romanesce ca si unu romanu. Damu cu socotéla ca — totu acelu d. Hösler este nou numitulu supremu comite in Zarand caoi — domni de astadi credu ca celu ce i-a batutu pre ei, rebelii contra Imperatului la 1849, va fi in stare a bate si po romanii opositiuali de astadi in contra loru!

Pesta, in 10/22 fauru 1873.

Din Spania tote scirile câte sosescu, spunu ca Republic'a se consolidédia, ca provinciile pe intrecute o primescu, chiar si monarchistii i sunt mai plecati de catu — regelui strainu; in fine ca meru tote statele vinu a o recunosce.

Pré buna, am poté dice — escelinte impresiune a factu — in strainatate cerculariulu lui Castelar catra represen-tantii Spaniei la curtile straine, in intru cerculariulu ministrului de interne Margal catra guvernatorii provinciiloru. Celu d'antaiu actu splica originea legale a Republicei si tendinti'a pacifica a acesteia; cel'a altu aréta poporului, cum Republic'a s'a nascutu fora fortia si fora sange, si cum ea are sé se organizadie si pastre-die totu asemenea.

(Clasele muncitoriloru in Francia dejá incepu a oftá dupa o Republica ca si in Spania!)

Curtile legiuitorie de Madridu mai remanu in activitate inca scurtu timpu, pana sé se constitué de nou, dupa nónele imprejurari — corpurile municipali in tiéra; dupa aceea ele se vor dissolve si apoi se vor face alegeri pentru o consti-tuante, carea va organizá Republic'a de-finitivminte.

Cum se vede, lucrurile mergu in Spania, in catu nu se poté mai bine. Intr'aceea esregele petrece in Lisaboná, pana sé se restauredie in sanatate esregiu'a, unde apoi in data va calatorá la Roma, ca sé-si consacre activitatea sa patriei sale. Elu pastrédia consciinti'a ca, prin indepartarea sa de buna voia, intr'unu timpu fórte nimeritu — de la tronulu Spaniei, a factu posible o organizare regeneratória a acestei tiéri, pana aci atátu desfasiate si nefericite. Cu dreptu cuventu deci intréga opiniunea publica din Europa glorifica portarea acestui raru principe. —

Dar in Portugalia temerile de Republica dejá incepu a fi seriöse; dejá conservativii prin guvern s'au adresatu curtiloru monarchice si li-au atrasu atenti-una a supr'a pericolului de care curendu poté sé fia amenintiata acésta tiéra si li-a cerutu spriginulu; ér camer'a dejá a votatu chiamarea sub arme a rezervelor! Ce insa poté ce folosésca acésta temere si pre-ingrigire, déca opiniunea publica se va pronuncia pentru Republica?! Apoi din unele parti ale tierei dejá se semnalisédia miscari! —

Din Francia avemu sé amintimu pre scurtu, ca Thiers a factu ce a fa-ctutu cu comisiunea de 30, atát'a a sucitu si frementatu pre maiortatea ei, in catu a adus'o de i-a concesu o basa, cum credu unii d'a drege lucrurile dupa planulu seu, ér dupa alti, d'a sparge solidarita-

intre monarchistii de diferite nuan- . Destulu ca — meru pericolulu din rtea monarchistiloru dispare. In acé- . privintia prochiamaarea de Republica :Spania, inca a venitu bine republica- .loru din Versalia.

Ce se suna ca positivu si suna fórte ibucuratoriu — e, ca Thiers negocié- .e, ca in scurtu timpu, dupa unii pana i uniu, celu multu insa pana in sept. .e scape tier'a de cele din urma ostiri .ntiesci. Principele Bismark sé nu faca .fcultatá de feliu. Miliardulu alu patru- .ta va fi respunsu, ér alu cincilea garan- .ttu prin politie de ale cancelorlu acre- .tate, si asteliu acésta causa curendu .a fi compusa de plinu. —

Intr'aceea o fóia de Petropole, „B. V.“ dejá vré a sci ca Prusso-Germania .n ascunsu armédia barbatesce si canta .a legá aliantie. De Austro-Ungaria ea .ste asecurata. Dni Bismark, Wilhelmu .a Molke tienu de lucru positivu alian- .t'a intre Francia si Russia, caroru Ita- .lia si Spania ar stá a li se asociá, si ca — .resbelulu de resbunare pentru Francia si .totu de o data de infrenare a influintiei .germane in Europa, ar fi numai o ces- .tiune de timpu!

Aceste faimé si presemnele ce se .ivescu prin tote partile Europei, sé nu .le perdemu din vedere; cáci — prin .resbelulu de la 1870 nu s'a decisu nemi- .c'a definitivu si stabilu, nici chiar cele .cinci miliarde nu s'au respunsu pentru .pururá!

Sultanulu din Constantinopole — si-a .schimbatu pe marele-veziru. Rusi pasi'a de o .data, fora veste si fora scomotu fu destituitu si .in locu-i fu numitu Essad pasi'a. Lumea politica .si bate capulu, ca sé ghicésca caus'a; dar esta .óre tocmai de lipsa vr'o causa, de cáta capri- .tiulu — la faptele autocratiloru? Sé dá totu cu .socotéla ca, Rusi pasi'a nu se invoia, séu fa- .cea greutáti in dudue directiuni, pe cari le in- .tetiá intrig'a Haremului: antaiu in catu pen- .tru luarea unui nou imprumutu de statu, din .carele sé mai vina câteva milióné palatu- .lui, séu adeca Haremului; a duó'a in catu .pentru schimbarea ordiné de succesiune la .tronu, adeca ou delaturarea celui mai be- .tranu diatre cei nascuti in purpuru, si chiama- .rea antaiu nascutului fia-carui Sultanu. Acum, .despre Essad pasi'a se scie, ca — pentru cas- .oigu este plecatu la tóte.

Apoi cu Essad de o data a venitu la po- .tere ca min. de marina Riza pasi'a, unu favo- .ritu alu Sultanului, prin carele si de la carele .— nu este mesura absurda si violinte ce nu s'ar .pté asteptá.

Este curatu ca si candu unora domnitori .cutotulu li s'ar fi uritu de stepanire si numai .ambla de catu a jáfui si a desiértá paharulu — .iut pana'n fundu!

Ni se imparu acesti domnitori si cu unel- .teb loru — astadi chiar ca si muscele tómn'a, .caidu semtu ca li-se apropia óra de mórté séu .amortire. Ele buescu ca órbe, cu o cutesare .obasnica a supra omului, pana si in ochi, si .asfeliu silescu pre omu sé le ucida. —

Gaspard Mermillod este numele acelu .episcopu catolicu, ce se intitula „de Hebron in .partibus infidelium“ si „Vicariu opositioliu de .Gaeva“, estatienu de Svitiara, pre carele pote- .re de statu, Consiliulu federalu alu Helvetiei, .in lua de 17 fauru a. c. printr'unu comisariu .de politia si patru aginti armati — lu scóse .diz postulu seu si din resiedinti'a sa in Ge- .neva si-lu escortá frumosu peste frunтарыe tie- .re oprindu-i d'a se mai retorná si d'a mai func- .tióu in acea tiéra.

Lucrulu a fostu astfelu: prin intrigele .din Roma s'a constrinsu episcopatulu legalu de .Friburg-Lausana-Geneva, a dá o parte din te-

ritoriulu seu, si'a nune partile Genevei pentru .d'a intemsiá acolo unu vicariatu episcopalu si .d'a instalá intrensulu unu iesuitu, pre dlu Mer- .millod. Guvernulu atátu celu alu Cantonului, .cátu si alu republicei si-a datu tóta trud'a d'a, .impedece acésta intriga a iesuitoru, dar ne- .succedendu-i si dlu eppu Mermillod opunendu- .se tuturoru legaleloru mesure ale potestati de .statu, in fine urmá — scóterea din scaunu, .functiune si tiéra — cu poterea.

Se intielege ca parintele episcopu iesuitu .a protestatu cu tóta energi'a; se 'ntielege ca po- .pimea catolica a lucratu catu i-a fostu prin potin- .tia pentru d'a alarmá, si d'a impedece mesurile .statului: nemicu insa n'a folositu, si — nici .pacea si liniscea nu s'a turburatu catu mai .pucinu.

De aci se vede ca — santu de santu, .insa unde santulu calca legea si desconsidera .autoritatea publica, fia elu d'o suta de ori .episcopu si Vicariu alu papei, se dá diosu din .scaunu si se scóte chiar si sora din tiéra fora .crutiare. — Invetie cei calcatori de lege si — .nu se pré incedá in boieri, cari astadi sunt, .mane nu! —

Creatiunile magiare in decadentia!

Mereu mereu — tote institutiunile .nóue ale magiariloru, institutiunile intro- .duse de siése ani prin fortiele constitu- .tiunei magiare, incepu a se clatiná.

Mare ingrigire inspira acésta espe- .riintia domniloru stepanitori ai nostri, .pe care de si n'o pronuncia pe facia, dar .ocasiunalminte totu o manifesta. Cu tóte, .ei sunt de parte, de a scrutá si d'a recu- .nosce adeveráta causa.

„Poporatiunei nostre i lipsesce con- .sciinti'a detorintiei sale pentru indeplini- .rea agendeloru unui guvernentu de si- .ne. Acest'a este reulu.“

Astfelu ratiunédia „P. Ll.“ dupa .ce a constatatu, ca legea municipale — .nu se dovedesce salutaria; ca — „salele .de adunári ale comitateloru sunt pustite“, .ca „congregatiunile nu sunt cercetate“, ca .„agendele admin'istratiunali se lasa pré- .da functiuniloru municipali — in nu- .mele domnului!“ ca — pretotindenid .domnesce o indolintia completa!“

Si — totu asemenea este si cu alte .institutiuni; si organele poterei aseme- .nea 'si dau tóta trud'a d'a dovedi ca, .nu acele institutiuni sunt réle, ci poporu- .lui i lipsesce priceperea, zelulu, interesa- .rea solida, si asiá-dara indemnulu d'a .participá la lucru.

Noi — concedemu ca la popora- .tiunile nostre nu se gasesce destula pri- .cepersi de destulu zelu pentru interesele .vietii publice; dar noi am — spusu si .doveditu d'o suta de ori, ca domni nu .au lucratu de feliu intru a desteptá si in- .gagiá interesulu si actitatea poporului, .am constatatu succesivminte, dupa cum .si-au introdusu ungunii mesurele lor, .cumca acelea sistematicamente mergu a .omóri in peptulu poporului increderea .in lealitatea intentiuniloru si scopuriloru .loru si asiá dara si in bunatatea institu- .tiuniloru lor, prin urmare si interesarea .pentru aceste.

Cum — pentru Ddiu! poté sé se .infacisiedie la adunári si interesedie de .afacerile publice maiortatea membriloru .din reprezentantiele comitatense, candu .toti ómenii de bine s'au convinsu, ca vo- .turile lor libere nu sunt bine primite .si — nu sunt calificate, de catu d'a li a- .trage neplaceri si chiar persecutári din .partea celoru mari!

Cum — domni stepanitori credu, .ca multimea se va pune in miscare cu sa- .cificia, pentru d'a spriginá directiuni .false, ce ducu la ruina!

Cum steapanirea p \acute{o} te s \acute{e} i \acute{e} in nume de reu, c \acute{a} cei pucini reprezentanti ai na- tiunalit \acute{a} tiloru prin municipia, vor semt \acute{i} indemn \acute{u} si vor desvolt \acute{a} vr'unu zel \acute{u} , pen- tru d \acute{a} sprigin \acute{i} tendintiele reactionarie in politica, antinationali in cultura, si ruinatorie de tiera in finantie — ale ei!

Guverniulu si cu mamelucii sei va fi t \acute{i} enutu p \acute{o} te, c \acute{a} poporul este nepri- ceputu si nu va sc \acute{i} cumpen \acute{i} natur'a si important \acute{i} a mesur \acute{e} loru croite de sus \acute{u} ; dar aci — amaru s'au amagitu; c \acute{a} ci toc- mai sufletele cele simple sunt, cari — de si nu petrundu deplinu natur'a si cursulu evenimint \acute{e} loru, dar li semtu val \acute{o} rea mo- rale si se afectiun \acute{e} dia mai vertosu de ac \acute{e} - sta val \acute{o} re a lor \acute{u} .

Adeverulu e, c \acute{a} meru neuratele mesure si tendintie ale domniloru stepa- nitori incepu a-si arel \acute{a} fl \acute{o} rea si fructulu, \acute{e} r multimea incepe a se convinge c \acute{a} — aceea este f \acute{o} rte slaba, si acest'a f \acute{o} rte amaru! —

Proieptulu de reforma a legi electoral \acute{e} pentru Senatul imperial \acute{e} .

Precum am amintitu la rondulu nostru, guvernulu cislaitanu, sambat'a trecuta, adeca in 15 fauru, propuse Casei reprezentative a Sen- tului imperial \acute{e} planulu seu de reforma a legi electoral \acute{e} pentru parlamentulu central \acute{u} .

Pana acum, dupa ordinea electoral \acute{e} din fauru 1861 si dupa legea fundamentale pentru reprezentant \acute{i} a centrale de la 1867, alegerile pen- tru Senatul imperial \acute{e} se faceau in dietele provinciali, dupa curie, si intr \acute{e} ga partea cislai- tana a monarchiei er \acute{a} reprezentata in centru prin 203 deputati.

Dupa noulu proieptu de lege, alegerile au a se face prin alegerii directi ai celor 3 curie, si numerulu deputatoru se propune a se spor \acute{i} la 351, adeca cu 148, favorisandu-se f \acute{o} rte multu curi'a urbiloru si a nume provinciele germane centraliste.

Censulu este moderatu, c \acute{a} ci sunt lasate conditiunile ce indreptatescu la alegere in cu- tare curia pentru diet'a provinciale.

Curiele remanu cele de pana acuma: I a proprietari \acute{e} loru mari, a II. a urbiloru si a ca- mer \acute{e} loru comerciali, a III. a comun \acute{e} loru rurali.

Curiele I si II se subimpartu in du \acute{o} ne, si alegu separat \acute{u} , dar directu: cei cu fidei-comise, cei cu cele mai mari contributii, locitorii de comunu ai urbiloru, apoi — membrii camer \acute{e} loru comerciali.

Locitorii comun \acute{e} loru rurali alegu indi- rectu, adeca prin delegati din senulu lor \acute{u} , pre- cum alegeau pana aci pentru dietele provinciali.

Impartirea celor 351 de deputati a sup- r'a tieriloru si curieloru se vede din urmato- riulu conspectu:

	I. Curia:	a II.	a III.	totalu	pan'ac.
Boemia	23	38	30	91	54
Moravia	9	16	11	36	22
Galitia	20	16	27	63	38
Silesia	3	4	3	10	6
Tirolu	5	5	8	18	10
Dalmatia	1	2	6	9	5
Stiria	4	10	9	23	13
Austria d. diosu	8	19	9	36	18
" " susu	3	7	7	17	10
Corintia	1	4	4	9	5
Carniolia	2	3	5	10	6
Salzburg	1	2	2	5	3
Bucovina	3	3	3	9	5
Istria	1	1	2	4	2
Goritia si Gradisca	1	1	2	4	2
Voralberg	—	1	2	3	2
Triest	—	—	4	4	2
In sume:	85	136	130	351	203

Pan' acuma: (58.) (67.) (78.) (203.)
At \acute{a} t'a — credemu c \acute{a} ajunge pentru ce- titorii nostri. Din parte-ni adaugemu, c \acute{a} — fora t \acute{o} ta indoiel'a proieptulu ar fi unu progresu, d \acute{e} ca: 1. n'ar vatem \acute{a} autonomi'a tier \acute{e} loru; 2. d \acute{e} ca n'ar favoris \acute{a} peste mesura pre clasele si provinciele ce tienu la centralismu si germa- nismu, — 3. d \acute{e} ca ar pot \acute{e} s \acute{e} essiate incredere in guvern \acute{u} , c \acute{a} nu va insiel \acute{a} si la esseoutare!

Diet'a Ungariei.

Dintre interpelatiunile ce se presentara in siedint \acute{i} a de astadi, 20 fauru, amintimu aceea a dlui deputatu nationalu Dem. Bonciu, catra ministrulu de justitia. Dlu Bonciu intreb \acute{a} , dacs are ministrulu cunoscintia despre necesitatea unei legi de espropriatiune pentru orasiale pro- vinciali si pentru comunit \acute{a} tile mai mari? si daca — da, are de cugetu densulu a present \acute{a} ca- soi proieptulu acestei legi inca la inceputulu sesiunii urmator \acute{e} ?

Ministrulu Pauler respondiudu dic \acute{a} in ac \acute{e} sta cauza au soaitu mai multe petiti \acute{a} ministeriu si la Camera. In urm'a acestor-tiuni ministrulu trebeloru interne s'a ootu de cestiunea, daca si in c \acute{a} tu ar fi de lipa estinde validitatea legi de espropriatiune- tru Capitala, a supr'a provinciei? Oratore \acute{e} de parere c \acute{a} espropriatiunea in orasiale pro- vinciale pote av \acute{e} locu numai din motive i- tiali, si din consideratiuni pentru sanatate \acute{a} - llica. Pentru scopuri de infrumsetiare si ri- lare, in provincia dreptulu de proprietate \acute{u} se cuv \acute{i} ne a se restringe. — Oratorele a in- batu pe ministrulu intern \acute{e} loru, peste cari- sia vre densulu s \acute{e} estinda legea de esprop- tiune pentru Capitala? Dupa ce va cap \acute{e} t \acute{a} - spunsu la ac \acute{e} sta intrebare, elu, ministrulu de justitia, va subterne Casei proieptele de le- necesarie.

Dem. Bonciu e multiamitu cu respun \acute{a} ministrulu, pe care cas'a ilu i \acute{e} spre sciintia- Trecendu la ordinea dilei, se contina desbaterea speciala a supr'a bugetulu mini- striulu pentru comunicatiune. —

La inceputulu siedint \acute{i} ei din 21 fauru, L \acute{a} z \acute{a} r intreb \acute{a} pe presiedintele Casei, daca in doilea reprezentante alu districtulu de Nasou, Joachim Muresianu, — celu antaiu e L. Cas \acute{e} t, — si-a presentatu deja protocolulu de alegeri?

Presiedintele respunse, c \acute{a} pana acuma n'are cunoscintia oficiala in ac \acute{e} sta privint \acute{e} , dar c \acute{a} va face totu acei pas \acute{i} , ce au facutu e curendu in cans'a alegerii de la Hatiegu. — Cas'a se invol la aceste mesuri si insarcin \acute{a} p- presiedinte a intreb \acute{a} mai antaiu la ministeriulu intern \acute{e} loru, cine s'a alesu ablegatu in alu duc- lea cercu alu districtulu de Nasoudu. —

P. Somssich face atenta cas'a, cumca partea mai important \acute{e} a bugetulu nu s'a del- beratu inca, des \acute{i} partea mai mare a timpulu disponibilu a trecut \acute{u} . Daca legea bugetulu e ca s \acute{e} se creeze inca naintea decurgerii timpu- lui de indemnitate, trebuie s \acute{e} se i \acute{e} in conside- ratiune si aceea, ca s \acute{e} se lase destulu timpu Casei magnatiloru pentru discutarea bugetulu. Densulu repr \acute{o} ba impregiurarea c \acute{a} legea bugetu- lui nu se gata la timpul convenitu si c \acute{a} pe fe-care anu trebuie s \acute{e} se dee guvernulu impoterirea, a guvern \acute{u} unu lungu timpu dupa legea bugetaria de pre anulu trecut \acute{u} . Pentru delaturarea ac \acute{e} - tui reu, e f \acute{o} rte recomendabilu, a or \acute{a} t J \acute{e} g \acute{e} l \acute{u} bugetulu pentru anulu 1874 inca in sesiunea d'acuma. Spre ac \acute{e} st'a se recere in sa mai multu timpu si mai multu lucru; densulu propune de- ci a siedint \acute{i} ele, pre c \acute{a} tu timpu va t \acute{i} en \acute{e} des- baterea a supr'a bugetulu, s \acute{e} se t \acute{i} en \acute{e} de la 10—3 ore.

Ac \acute{e} sta propunere se primesce cu maio- ritate de voturi, er' a lui Ar. M \acute{a} tyus si Al. Csany \acute{a} d \acute{y} se respinge. — (Cestu din urma a fost recomendatu parintiloru patriei, s \acute{e} se sc \acute{o} le mai de demin \acute{e} tia si s \acute{e} vina la siedint \acute{i} e la 8 ore, lucrandu pana la 12, cu at \acute{a} tu mai ver- tosu c \acute{a} ci ablegatii mai au si alte detorintie, detorintie facia de lume si intre altele si deto- rintia d'a nutrii corpulu! Apoi la 3 ore d. m. mancarile in ospet \acute{a} ti sunt numai bolbotine.)

Trecendu la ordinea dilei, carea este desbaterea a supr'a bugetulu pentru minist- riulu de agricultura, industria si com \acute{e} rciu, — ministrulu Zichy rost \acute{i} unu lungu discursu, in care desvolt \acute{a} program'a sa pentru viitoriu, intru desvoltarea si prosperarea com \acute{e} rciulu si agricultur \acute{e} i.

Aradu, 7/19 fauru 1873.

(Semna de vietia de la asociatiunea na- tional \acute{e} pentru cultur'a poporulu romanu.) Asociatiunea n \acute{o} stra literaria de duoi ani apr \acute{o} - pe, a fostu ca si m \acute{o} rta. Pana acuma diece luni se misc \acute{a} numai inca dupa nume, spesandu din cele c \acute{a} te-va m \acute{i} de florini, adunate in timp \acute{i} mai bun \acute{i} , — dar spesandu fora nici unu folosu pentru scopulu ei. In fine in sa i se slai si ac \acute{e} - sta activitate si — multi credeau c \acute{a} , ac \acute{e} sta in- stitutiune national \acute{e} , creata acum diece ani cu multe sacrificia si ustenele, dej \acute{a} a incetatu a mai essiate, mac \acute{a} r c \acute{a} nime nu i-a decretatu desfiintarea, ba din contra, adunarile gene- rali, cari cum se t \acute{i} eneau, meru i intindeau medil \acute{o} cele si i croiau celu mai demnu mod \acute{u} de victiuitu.

Destulu c \acute{a} , dupa unu repausu de diece luni, Directiunea Asociatiunei n \acute{o} stre de o data er' se intrun \acute{i} ieri dupa mediadi la siedint \acute{i} a, par- tocipandu membrii directionali in nru considera- bilu, si a nume provocata fiindu ac \acute{e} sta siedin- tia prin presint \acute{i} a dlui Directore primariu An- toniu Mocioni, carele infaciandu-se aici pentru delegatiunea congressuale in causele de desparti-

re ierarchica, si aduse a minte si de Reunionea n \acute{o} stra literaria si incerc \acute{a} a i pip \acute{a} pululu, ca s \acute{e} se convinga d \acute{e} ca mai are vietia!

Vinu a d \acute{a} unu scurtu reportu despre de- curgera si resp. rezultatulu acestei siedint \acute{i} e, care multora p \acute{o} te se serv \acute{e} scu de mangaiere.

Mai nainte de t \acute{o} te dlu notariu directiu- nale Codreanu fece o dare de s \acute{e} ma despre sta- rea asociatiunei si arel \acute{a} causele pentru cari ac- tivit \acute{e} ta ei necesarminte a devenitu impededata. Dlu Directore secundariu I. Dessanu com- plet \acute{a} si din a sa parte acea dare de s \acute{e} ma, dupa care, confusiunea s'a nasoutu prin pedece o suta, ce s'au intempnatu la incercarea d'a incaas \acute{a} in modu fortitivu restantiele de 14,896 fl. de la merab \acute{r} i; mai de parte si prin achim- barea d \acute{e} ca a functiuniloru directiunei, cari chiamati la diferite functiuni de statu s \acute{e} u mu- nicipali, au devenitu ne mai posibili aci; in fine prin calamitatiile publice si private ale celoru din urma duoi ani.

S'a desbatutu deci seriosu a supr'a acestui reportu si rezultatulu a fostu, c \acute{a} in unanimitate s'a constatatu necesitatea de a convoc \acute{a} pe o dia potrivita, dupa pasci, adunarea generale si naintea ei a justific \acute{a} cu de amecuntulu pasirea directiunei si resp. impededarea activit \acute{e} ta ei.

Dupa aceea s'a luat la desbatere cestiun- ea mesur \acute{e} loru de propusu adun \acute{e} ri gen. pen- tru viitoriu. Aci er' cu unanimitate s'a recunos- cutu c \acute{a} , este interesulu si detorint \acute{i} a fie-carui, a sustien \acute{e} si naint \acute{a} ac \acute{e} sta Reunione si scopu- rile ei.

Pentru ca in sa ac \acute{e} sta naintare s \acute{e} fia po- sibile, s'a recunoscutu necesitatea absoluta, d'a simplific \acute{a} administratiunea ei si de a reduce spesele — de o parte, er' d'alt'a a spor \acute{i} si ase- cur \acute{a} venitele ei. Modil \acute{o} cele inca s'au discutatu — adeca modurile de simplific \acute{a} re a manipula- tiunei si de economisare in apese, in fine de usu- rare a incass \acute{a} rei restantiloru. Protocolulu ce vi se va tramite spre publicare, va d \acute{a} desluoie speciale despre aceste puncturi.

Ca de incheiare membrulu directionale Babesiu, aretandu calamitatea si pericolulu, de cari este amenintiatu gimnasiulu romanu din Bradu, si c \acute{a} pana acuma inca nu este deplinu acoperita sum'a de 4000 si c \acute{a} te-va sute de florini, necesaria spre delaturarea pericolulu ce i amenintia existintia, propuse si adunarea prim \acute{a} , c \acute{a} — de si medil \acute{o} cele asociatiunei sunt f \acute{o} rte modest \acute{e} , totusi pentru unu casu de mare necesitate, d \acute{e} ca din alta parte sum'a receruta nu s'ar pot \acute{e} acoper \acute{i} , asociatiunea n \acute{o} stra s \acute{e} con- cura si ea cu o suma de 200 fl. intr'ajutoriulu acelu gimnasiu, eventu \acute{a} lmente, d \acute{e} ca n'ar fi pe- riculum in mora, s \acute{e} se faca asemenea propunere la adunarea gen.

Cu at \acute{a} t'a ac \acute{e} sta siedint \acute{i} a s'a incheiatu. —

De langa Clusiu, in fauru 1873.

Stimata Redactiune! In nr \acute{i} 110—112 ai „Federat.“ din a. tr. apar \acute{u} unu articlu de „langa Cibiu“, in carele dlu J. Papiu, inve- tiatoriu prim. si directoru la sc \acute{o} la din Orlatu, cu ostentatiune arel \acute{a} on. publicu perfectiunea si meritele sale pe terenulu investimentulu, er' pe dlu B. Petri ilu stigmatise \acute{d} ia de „dascalu simplu“, „corporalu de milita“ etc.

La aceste condamnabile vatem \acute{a} ri pers \acute{o} - nale, eu, ca nepreocupatu si binecunoscetoriu alu pers \acute{o} nei dlui B. Petri, am a observ \acute{a} dlui Papiu, c \acute{a} daca densulu ar cun \acute{o} sc \acute{e} servitiile ce facutu dlu Petri facia de natiunea romana in timpu de 17 ani, ca profesoru preparandiale, nu ar pot \acute{e} s \acute{e} lu despretiue \acute{s} ca intr'unu modu at \acute{a} tu de uritu, cum face in articluulu „afaceri scolastece.“

Dlu Papiu, nu vr \acute{e} s \acute{e} recun \acute{o} sc \acute{a} , cumca de nu se infintia preparand \acute{i} a in Nasoudu, si d \acute{e} ca profesorulu ei, dlu Petri, nu ar fi lucratu cu diligitia de fieru diu'a n \acute{o} ptea pentru culti- varea celoru ce voiau a fi educatori si instrui- torii ai poporulu, atunci in mai multe sc \acute{o} le ro- mane ar ved \acute{e} chiar si acum pre invetiatori tor- turandu pe prunci cu „az, buch, vede“ etc. fora a grigi c \acute{a} s \acute{e} li se desv \acute{o} lte si poterile lor \acute{u} ap \acute{i} - rituale.

Dlu Petri, ca profesoru preparandiale, nu trecea nici o di in care se nu ni fia disu: „Invetiatoriuulu totu de un'a candu va av \acute{e} timpu liberu, s \acute{e} se ocupe cu cetirea cartiloru, ca s \acute{e} devina omu cultu; s \acute{e} fia onestu, c \acute{a} ci numai atunci va av \acute{e} respectu inaintea superioriloru sei si inaintea poporulu.“ —

Ac \acute{e} sta sentintia sum convinsu cumca o sustiene D \acute{e} a si acum, si o va sustien \acute{e} totu de un'a; nu sciu inse, de unde si cum a culesu dlu Papiu fras'a prin care dice cumca dlu Petri s'ar fi esprimitu naintea invetiatoriloru P. si M.

cumca: „Nu ni trebuie \acute{o} meni invetiati, ci indestulimu cu de cei prosti.“ Ac \acute{e} st'a nu p $\acute{o$ te fi alt'a de c \acute{a} tu o scornitura sternita de unu logu absolutu cu eminentia ca dlu Papiu.

Asertiunea, cumca dlu Petri ar fi disu, „Invetiatoriuulu nu trebuie s \acute{e} se ocupe cu n \acute{i} ce afara de abc. si lecturariu,“ inca e luata nu din ventu, c \acute{a} ci d \acute{e} a dicea candu a fostu pre- preparandiale cumca: „t \acute{o} te obiectele de in- tiamentu din sc \acute{o} la poporale trebuie s \acute{e} se concentredie in unu punctu \acute{o} re-care;“ si cum „cele mai multe obiecte se concentredia pe ga limba si se tractedia la cetitu cu ajutoru abodariulu s \acute{e} u legendariulu.“ Astfeliu er' c \acute{a} s'a esprimitu d \acute{e} a si inaintea invetiatoriu din Orlatu; inse dlu Papiu aflandu-se in stad primitivu alu cunoscintieloru didactice, n'a ceputu sentintiele dlui Petri.

Mi-am t \acute{i} enutu de orima, a retac \acute{e} ase- nile tendentio \acute{s} e ale dlui Papiu; deci Te r multu stimat \acute{e} dle Redactoru, ca in interesu adeverulu s \acute{e} binevoiesci a d \acute{a} locu in colu pretiuitulu diurnalu ce redigeti, acestui resp \acute{u} c \acute{a} tu se p \acute{o} te de obiectivu.

Ioane Maioru,
fostu discipulu alu lui

Orsiova 16 fauru 1873.

(P.) Multu onorata Redactiune! Duoi nieri de statu ai gemenei n \acute{o} stre impa- austro-magiare au fostu aici asteptandu o misiune si din partea Sultanulu Turcescu, cu totii impreuna s \acute{e} regulez \acute{a} in facia lor cans'a Cataracteloru Portii de fieru, dupa s'au fostu intielesu ei intre sine; inse turoi ce facura? Crediura de ovuintia s \acute{e} -si i \acute{e} v indereptu, si in locu de Comisiune tram- celora nostri stepani o Potolama, — unu de adresa — prin care 'si esprima parer \acute{e} reu, c \acute{a} acuma nu se mai pot \acute{u} invol la larea acestoru Cataracte, din cans'a c \acute{a} planulu lor \acute{u} — totu terenulu Dunarii de va fi amerintiatu de o perpetua inundatiu apele Ungariei si s'ar face o dauna nerepar- acestoru State.

Vedeti, Stimata Redactiune, Pilafig \acute{u} a intrecutu pe stapanii nostri in politica, tramitu dupa bureti verdi, si li vorbesu apele austro unguresci!

L. Mehadia, in fauru 1873.

Onorata Redactiune! In nr \acute{i} 7 de timpu binevo \acute{r} ati a public \acute{a} o rectificac \acute{i} cum se dice — din partea antistie comun \acute{e} din Petnieu, privitoria la preotulu de P. la portarea sa si decorarea sa cu breu.

Pre aici toti se mira, cum onorat'a tia comunale pot \acute{u} s \acute{e} face o marturia, car- me diatre cei — nu numai din locu, da- din vecinatate, nu p \acute{o} te s \acute{e} -i dee credimen \acute{t} .

Eu eredu c \acute{a} dlu corespondinte ce a la lumina imprejurarile si faptele — nu tardia a cit \acute{a} date positive; si pana atunci eu ca unulu ce multu me interesediu de preotime \acute{i} , si carele cunosc \acute{u} starea lucrulu apropiare, vinu a vi spune chiar si frane — intemplarea cu negotiorulu si muer \acute{a} a fostu obiectu de tractare naintea com \acute{e} militare de atunci, fiindu c \acute{a} acelu negoti- tieganu, s'a plansu acusandu pe preotu si multa greutate abi \acute{a} s'a potutu impac \acute{o} luc \acute{u} .

Dar aceea nici n'a fostu cea d'antain cea din urma fapta scandalisator \acute{a} a dlui P. — apoi decoratu. Sergintele P. aflandu o \acute{o} ra pe parintele in cas'a sa, la muer \acute{e} a alungatu pe ferestra si cu pusc'a incarc \acute{a} strada si er \acute{a} vai de ac \acute{e} st'a, d \acute{e} ca nu-i su \acute{o} a se pitul \acute{i} dupa unu gardu.

Ce se dice despre investigatiune, c \acute{a} s'ar fi facutu si ar fi constatatu nevinov \acute{a} rintelui, este o pura mistificatiune. D \acute{o} riertatu reposatulu protopopulu nostru astupatu frumosu al acestu scandalu, pre- a mai astupatu multe altele! Dar — fia va fi, eu — desinteresatu in c \acute{a} tu pentru ce locala si personala, nu dorescu de c \acute{a} tu a pre onorabil'a antistia din Petnieu, s \acute{e} nu- ge man'a in focu pentru lucru necuratu; prin astfeliu de interveniri si-perde v \acute{e} creditulu si devine din corpu moralu, o nemorala!

Alt'a este cu brenele rosii. Pre cand Eppu Popasu venise la noi, ocaionalmint \acute{e} tra multi se laud \acute{a} , c \acute{a} elu — nu va suf \acute{e} rt \acute{a} abusu in biseric'a n \acute{o} stra; **) nu numai

*) Intr'adeveru din partea antistie comun \acute{e} subscria de mai multi fruntasi si reprezent \acute{a} ti.

**) Ac \acute{e} st'a intr'adeveru chiar si n \acute{o} a de tite ori ni-a dis'o, condammandu pre eppii se intrudusera brenele rosii.

nimeniua atari desiertatunii, ce nu se potriveau cu demnitatea preotiei, ci inca va sterge si pre cele impartite de serbi! — Ei bine, unde suntemu? Mane-poi mane mai multi vor fi ou brene rosie, de catu ou venete! Dora dlu Eppu, candu se espectorá in contra acestoru semne de vanitate, nu scia cá ele sunt unu isvoru minunatu de venitu si unu modilouu pré bunu de coruptiune?!
Stámu in faci'a sinodului eparhialu; de já mai multi preoti, cari si-au sacrificatu consiint'a intr'un'a séu alta privintia, contésa si-gura la decoratiune, carea li s'a si promisú — de buna séma sub conditiuni: oledu deci cá ar fi supremu timpu, ca sinodulu s'e puna stavila acestui reu, s'e stérge acestu abusu, pentru a strui stergere episcopulu Popasu de sine s'a ngagiatu, si acum 'si calca cuventulu in celu mai nesocotitu modu!

Sinodulu si Congresulu are sacra deto-rintia, a astupá tóte isvorale coruptiunei si demoralisárei. Casati brenele rosii; casati singele cele pestrite; casati pilavitulu in biseri-
ca lui Cristos! Acést'a diou nu numai pentru Caransebesiu, ci de asemenea pentru Aradu si Sibiu. — Unu preotu.

Ghildu, l. Ciacova, 17 fauru 1873.

Multa Stimata Domnule Redactoru! In arulu 5 alu pré pretiutei Albine, a aparutu o corespondintia cu subscrierea „mai multi cre-
stini“ de langa Ciacova, intru carea — par' cá cineva, in mare desperare aflandu-se — alergá la on. Redactiune spre a cere avatu si ajutoriu in perplexitatea sa. Scrietoriulu acelei corespondintie se atinge si de persón'a mea, dicendu cá asi fi cocu la eale in Caransebesiu, ca s'e se deschida concursu pe a cinci-a parochia de aici, la care am de ougetu a aduce pre gine-rale meu.

In interesulu adevéru lu si alu dreptatei vinu a Ve rogá, M. St. D. Redactoru, s'e faoti pucinelu locu in colónele pré pretiutulu Dvó-
atre organu urmatórieloru reflesiuni ca de rec-
tíficare:

Din cuprinsulu citatei corespondintie se dá a pricepe cá, nu acei „mai multi crestini“ au scris a cele vaierári si atacuri, ci interese personali meschine, cari se afla in periclu. Ast-
felu anonizáre de Ciacova in timpu S. —
Ddieu si fora rusiá de lume, luk
de „mai multi crestini“ indesiertu!

Me miru cá dlu corespondintie ce vorbe-
se in numele mai multoru crestini, recunósce
secatulu, din care pe langa tóte maiestri'ta sa
se póté ed.

Poporulu din Ghildu avú fericirea d'a
avé de notariu in comuna aprópe duoi ani pre
unu individú, pentru carele multu s'a espusu
si carele apoi toamai a aprinsu foculu urei si
discordiei ruinatorie de morala si de bunastá-
re, ér eu ca unu pastoriu de suflete fusei silitu
de me interesá de sórtea comunei, aduse la sépa
de lemnu, diou fu silitu a intrevéni ohiar si
si sacrificia apra a o scópá din prepestea re-
tárei. Apoi acuma intregu poporulu in acelu in-
dividú, alungatu de sine din sinulu seu, recunó-
ce pre fauritoriulu acelei corespondintie de-
nunciatorie.

Dice dlu acél'a cá fugu de bisericá ca
necuratulu de tamáia. — Asi dorí ca celu ce
scrise asteliu, s'e se vré numi ou numele seu,
si stau bunu cá publiculu de aici cunoscea in-
trensulu — toamai pre celu ce regulatu fugea
de biseric'a nóstra si petrecea mai numai in
midilocu contrariloru de mórté ai ei! Nu me
miru deci, cá pre acolo, pre unde elu se aflá,
pre mine nu me vedeá! —

Se vaieta dlu corespondinte cá popimea
de noi se inmultiesce, fora d'a spune cá —
pretóndeniá — fora lipsa. Déca nisuinti'a sa
ará a sprigini interesele poporulu, apoi aceea
póté face numai pre base positive si nu dupa
informatiunile false ále cutarui amicu alu seu,
interesatu in cauza. Si, ca s'e se convingá cá
poporulu nóstru are neincungurabila lipsa de
unu preotu calificatu, fiindu cá de cei ce abia
si sciu scrie numele, avemu destulu duoi, —
avatuiescu a se adresá catra „poporu“, ér nu
catra cei-ce prin venirea unui preotu cultu ar
póté si mai in mare nulitate.

In fine la inculparea ce mi-o face, cá prin
midilócele cunoscutu ougetu a aduce la acea
parochia pre ginerele meu, rogu pre on. antia-
tia comuna, rogu pre cei buni de anima cres-
tinu, a dechiará totu in acést'a fóia: daca asi fi
peccatu macar a corumpe séu a amagi poporulu
de pre vre-unulu din poporu — in favórea gi-
nerelui meu de care atá'a se temu cei slabi

de angeru! Svatuiescu pre dlu corespondint
pre toti complici si, déca ar avé atari, s
informá bine despre adevéru si se vor convi
cá acél'a nu e in partea loru. —

G. Petcu, preotu.

Maidanu, langa Oravitia, in ian

Pentru a trei-a óra vinu, multu stim
Redactiune, a Te rogá s'e publici, in interes
moralei si a invetiaturii sante a Mantuitoru
nostru, urmatóriele siruri. Si daca nici acu-
nu-mi voi implini rogarea, greu peccatú
in protiv'a legii si in protiv'a lui Ddieu. Ci
— a furisitu s'e fia celu ce are voi'a séu nuni
in gandu d'a scorni mintiuni, pentru a voi
reu si a negri pre cineva, din pisma si u,
precum multi facu in acést'a lume strica.
Si pentru aceea, on. Redactiune va face b'e
daca va pastrá acést'a scrisóre a mea, pent
cá eu ori si candu sum gata a esi pre faa
pentru a sbiciui si a furisitu peccatulu. (O si p-
trámu. Red.)

Este vorb'a de preotulu nóstru Dionis
L. — Acestu omu, plinu de desiertatiune l-
mésca, de candu slujesce la noi ca preotu,
stricatu intregu satulu; legea lui Ddieu ca
santa, ómenii acuma n'o mai tienu cum au ti-
nut'o o data si cum ar trebui s'o tienu: sti-
catiune in tóta privint'a s'a vèritu in susu
in diosu. Cum asia? — vor intrebá onorati
cetitori. Ec'asia:

Nainte cu cáti va ani, preotulu Dionis
mergendu s'e cetésca pre unu bolnavu, si
aruncatu patrachirulu si molitfelniculu in gri-
dina, intre burieni, si s'a dusu la o féta din ve-
oinetate si — insielandu-o cu farnecele sale, a
mascarit'o si nefericit'o, cáci logodniculu ve-
diendu fapta blastemata, a paresit'o. —

Saténulu nóstru G. L. priindindu-lu la
miierea sa in desfatere devólésca, biestulu de
omu navrendu s'e tráiesca mai departe ou o
miiere necredintiósca, s'a despartitu de socia-si,
si pana astadi totu despartitu traesce.

Anulu trecutú, Avramu Iv. venindu nóp-
tea de la lucrú, a aflatu pre pop'a la miierea sa
toamai implinindu-si de voiésca pofta. Numi-
tulu A. I. in man'a sa luá pre pop'a de barba, dar
scapandu-i, a cursu dupa elu prin satu, ér óme-
nii ougetandu cá e vr'unu lotru, toti s'au luatú
dupa elu, astfelu incétu gón'a se latias totu
mar maru, si unu cu ajutorulu unoru ómenii
si póté scapá pop'a négra pelea sa. —

Acuma vr'o dóue septemani, eu ochii mei
l'am vedíutu esindu ou socia lui P. G. — din
podulu casei ginerelei seu I. L. Cá — ce a fa-
cutu ointit'a facia in podulu de fénu cu vesti-
t'a miiere, aceea numai Ddieu atotvedietoriulu
va fi scíindu, ce eu am vedíutu si scíu, este cá
toamai pr'atunci ilu cautá prin totu satulu unu
omu in tréba bisericésca. —

Saténulu Pau Pist., pentru cá nerusi-
natulu si peccatulu preotu i-a facutu miierea
necredintiósca, trei ani de dile nu l'a primitu in
casa sa, la praznicu.

Apoi — ca s'e mai dicu un'a dintre cele
o mia si o suta — ce „lumin'a lumii si sarea pa-
mentulu“ este acelu preotu care, nesatosu in
devóléscele sale pofté, siliesce pana si fetele de
14 ani, precum facú — for'a isbuti in sa — pre-
otulu D. ou o fatitia intr'o móra, senguru fiindu
cu ea?!
Acéstea tóte sunt fapte, fapte de cari o di
intréga asi poté numerá. Am adusu nainte in sa
numai acéstea, scotóndu cá dóra se va îndreptá
odata parintele D. — debaremu acuma in betra-
netiela sale, si asia nu va mai stricá pacea si fe-
ricirea familíelorú. — Se intielege cá pentru
mai multe fora de legi d'astea s'a tacutu plan-
sóre ei la episcopu, dar peccatulu s'a spelatu si
mantuitu — cu o sutisóra!

Unu omu de bisericá.

Varietati.

* (Balú filantropicu.) Romanii din
Sibiu au decisu a arangia unu balu la
24 februaru 1873 stilu nou, in sal'a redu-
tului de la „Imperatulu romanu.“ (römi-
scher Kaiser) de aici.
Venitulu curatu e destinatu pentru
ajutorulu Juristiloru romani lipsiti, de-
la Academia regia din locu.
Ofertele ce domnii contribuinti vor
binevoi a le tramite, s'e se adresedie la
subscribulu presiedinte alu Comitétulu
arangiatoriu.
Mai tardiu se va publicá ratiociniulu
prin diuarele nóstre natiunale despre tóte.
Sibiu, in 15 februaru 1873.
In numele comitétulu arangiatoriu
Dr. N. Olariu, Dr. Ioane Nemesiu,
secretariu. presiedinte.

* (Usulu fumatulu din timpii preisto-
rici.) Pomponiu Mela, care scria geografia sa
cu vre-o 60—70 ani inaintea cuceririi Daciei
de catra Traianu; care negresitu cá din Spa-
nia, unde scriá elu compilandu totu ce érá de-
scoperitu de geografii cei considerati vechi pre
timpulu seu, nu póté s'e cunosca aceste locuri;
Pomponiu Mela ne spune cá Thracii aveau obi-
ceiu s'e se imbete aspirandu fumulu unoru plan-
te narcotice.

Atát'a scimu noi din vechime pentru pár-
tile nóstre a supr'a obiceiulu fumatulu.

Ce plante s'e fia fost acelea, nu se scie;
s'ar poté presupune in sa cá maculu si canep'a
mai alesu ar fi potutu s'e face efectulu despre
care ne vorbesce Pomponiu Mela, spuse si lui
de alti geografii mai vechi cari ar fi amblatu
pre aici, adeca prin Orientu

Archeologii americani au descoperitu
prin sepaturele lorú, printre obiecte preistorice,
multe instrumente si fórté varii in forma, spre
usulu fumatulu, ceea ce ii-a facutu s'e créda
cá calometulu (ciubuculu), in mare usu si in
mare importantia intre Americani, de candu s'a
descoperitu America, ar fi fostu totu de un'a
din cea mai adunca vechime in obiceiurile ame-
ricane.

Usulu fumatulu, in varii moduri, s'a ga-
sítu pre la mai multi selbatii.

In unele locuri, prin sepaturele facute de
arheologi in Europa, se dice cá s'ar fi gasitu
forme de lulele, — cáci altfelu nu se potú
numi aceste instrumente, — printre vasele cele
mai primitive preistorice.

Pentru ce in sa Pomponiu Mela numai
Traciloru celoru vechi atribue usulu fumatulu?
Acestu usu, care s'e vede cá a fostu in mai multe
párti ale Europei, cari locuri erau si mai cu-
noscutu vechiloru geografii de cátu Thracia, in-
cetase elu cu desevirsire in celelalte párti, si se
mai mantinea numai in Thracia? — Lasu s'e
respunda eruditii la acést'a.

Dacii, ale caroru obiceiuri urméza s'e fi
fostu mai aceleasi ou ale vechiloru Thraci, nu-
mai este indoiéla cá fumau, cá fumau din lu-
lea prin vre-unu felu de tieve subtiri, cari n'au
potutu s'e resiste pana la noi.

Trei lulele am avutu pana acum gasite
printre vase si cioburi de vase preistorice:
un'a am gasit'o la Vodastra, judetulu Roma-
natiei, alt'a la Hunia din susu de Calafatu si alt'a
s'a gasitu la Pisculu Crassani, jud. Ialomitia,
cáte trele de lutu negru.

Identitatea obiceiuriloru in timpii preis-
torici pre tóta asta intindere, se vede din for-
mele vaselorú, din formele silesseloru si ale
celoru alte obiecte de lutu, de osu si de piétra.

Voiu dá desemnele a dúe lulele, cari
sunt intregi din aceste trei, spre a se vedé for-
mele lorú, ornamentetelu lorú si analogia intre
aceste lulele preistorice cu lulelele ce se facu
astadi in tíera ou nume „lulele romanesci.“
Ele sunt cam in acelesi dimensiuni: strimte,
unde se pune tutunulu, si fórté strimte unde se
pune tiév'a. Ornamentetelu lorú sunt mai identice
cu cele de pre lulele dise „romanesci.“

Perpetuatu-s'a usulu fumatulu, din tim-
pii preistorici pana in dilele nóstre, in popó-
rele Daciei si s'a schimbatu numai plant'a de
fumatu?

Este sciutu cá in lipsa pe tutunu, sate-
nii si mai alesu tiganii, fuméza frunza de tufa,
frunza de nucu, jalesiu etc.

De la acést'a, — usulu fumatulu din
lulele, — s'e observámu altu-ceva mai curiosu,
a supr'a carúia nu potú face de cátu coniecturi
fórté vage.

Am gasitu obiecte printre obiectele de
pamentu preistorice, in forme rotunde si mai
lataretie, segi in nuantru, neavendu de cátu o
singura gaura d'a supr'a. Acesta obiecte nu s'au
potutu lucrá de cátu amfiate prin suflare. Cele
sparte nu indica pre din launtru nici trasura de
degetu, nici de altu obiectu tare, si gauricea
de de-a supr'a nu permite a bagá nimicu care
s'e scobésca séu s'e rotundésca in launtru. Dúe
de aceste obiecte intregi: unulu fórté primi-
tivu lataretiu si altulu ingrigitu, in forma de
meru, posedu in colectiunea mea. M'am totu
ganditu la ce ar fi potutu servi. Am bagatu tu-
tunu si iésca aprinsa preste elu, si am obser-
vatu cá ese fumulu continu pre gaurice fora s'e
se stinga curendu tutunulu. Óre nu erau si ace-
stea unu instrumentu de fumatu de vre o bu-
riana narcotica care s'e tienu foculu primitu
prin iesc'a aprinsa? — Usulu iescei este natu-
rale s'e fia fostu cunoscutu in toti timpii intre
locuitorii paduriloru.

Acést'a ar corespunde cu nargheleao'a,
mai vertosu cu cea simpla si portativa a Persi-
loru etc.
Voiu dá si desemnele acestoru dúe in-
strumente spre a se judecá si de catra altii pen-
tru ce usu ar fi potutu fi facute!
Fumaturile se facu in poporu la tóte bó-
lele, si babele, in tóte descantecelu, le intro-
buintiéza.
Fumatulu se vede cá este vechiu, este de
candu cu omulu preistoricu la noi, si desco-
perirea Americi a schimbatu numai plant'a de
fumatu, séu a adaogatu in sa o planta de fumatu,
ceea ce, unu scrupulosu scrutatoriu, ar esítá
póté s'e afirmé cá nici unu felu de tutunu n'ar
fi esistatu pre aici cu vre o patru seculi inde-
retu. — Cesar Bolliac. („Tromp. C.“)
(Intr'unu cátnu din Francia) se presin-
tara la primariu unu holteiu ou o féta spre a si
face declaratiunea de casatoriá si a se uní dupa
lege; dara logodniculu isi inecasse celibatulu
in vinu si abia se mai tienea pre picioare inain-
tea esiarpei oficiali. — Scandalisatu, primariulu
isi scóte rapede esiarp'a, simbolulu autoritáti,
si adresandu-se cátre miri: — Eu nu casato-
rescu émeni in halulu acést'a; duceti-ve si ve
intórceti preste optu dile. — Oh! nu face ni-
micu, dise ou timiditate mirés'a; asia cum se
afla, elu totu póté dice „da“. — Lasati-me in
pace si reveniti preste optu dile. Trecendu cele
optu dile, tinerii revenira, déra galiganulu de
ginere érá si mai beatu de cátu antaiu. Prima-
riulu se infuriéza, isi inchide registrulu, si striga:
Ati trecutú preste rescóte: duceti-ve la cine
naib'a 'ti vré s'e ve casatorésca; eu nu potú s'e
ve bineavúntezu in halulu acést'a. — S'e-ti
spunu, domnule primariu, dise logodnic'a facen-
du-se rosia ca sfec'l'a; l'am adusu beatu acuma,
pentru cá de ar fi fostu treazu, n'ar mai fi disu
„da“, si astfelu ér' asi fi remasu nemaritata!
(„Republique Franc.“)
= (Curiositatea vienesiloru) a devenitu
proverbiala, si adesea se intempla cá lucruri si
intemplari dintre cele mai ne'nsemnate urca
curiositatea la sute de ómei pe strata. In a-
césta privintia strata numita „Kohlmarkt“ jóca
rola insemnata. O pravalia, avendu in espuse-
tiunea ei o dama interesanta, érá punctulu unde
se aduná o multime de privitori inchidiendu
calea pasantiloru; acést'a durá pana candu tre-
catorii se convinsera cá dam'a cu costumulu ele-
gantu este facutu din céra. De curendu doi tineri
usiori de minte casl de imbracaminte cau-
sara éra si de in decursu de dóue óre statú
strata numita inchisa. La o pravalia cu parfú-
muri (mrosuri) stetea o blondina ce érá pepte-
nata dupa moda cea mai nóua; capulu blondi-
nei desceptá curiositatea celoru doi perdevéra
cari numai de cátu se oprira langa ea cu ochi-
larii pe verfulu nasului. Blondina intrá in
pravalia, érá cei doi ocupara locu la usia si pri-
visu in lontru ou atát'a curiositate, in cátu
preste pucine minute se aduná in giurulu lorú
o multime nespusa, ca se véda ce s'a intem-
platu aici. Politia trebui se intrevina pentru a
deschide pasagiulu pre strata, folosindu-se de
rogári umane. Acést'a intrevénire inse fu ca
oleulu in focu, cáci aretandu-se dens'a, curio-
sitatea se desceptá si mai tare, pentru cá si
ostasiulu stetea nainte usii, si se presupunea
cá acum va s'e se intemple ceva. Se apelá la
altu midilocu, vóindu a inchide bolt'a. Se
chiamá unu lucratoriu, pre urma alu doilea —
dara nici unulu nu cunosca secretulu incuiato-
rilor! Obieptu nou de risu si admirare. In
sfarsitu se aflara intre privitori nisce esperti in
ocupatiune, si li succese a inchide lad'a. Dara
printre crepatori mai zariu razele lumini, —
ceva si mai interesantu! Se tinse deci si lu-
min'a, si abie se imprasoiá multimea. Cam pre
la 9 óre 'si capetá strata fisionomia indatinata,
si blondina ou peru ineretitu trecuse de multu
prin pórt'a casei. Astfelu de scene pe strate
nu sunt raritati pentru Viena; se afla destui
individii fora ocupatiune, cari intielegu ori care
puntu din cetate in pucine mominte a-lu pre-
face locu mai cercetatú de cátu outare tergu de
anu din óre-care orasielu de tíera.
* (Garibaldi ca botezatoriu.) Unu diariu
din Verona impartiescesce urmatóri'a fapta cu-
riósca. Garibaldi érá in restauratiunea de la ote-
lulu calei ferate, impresoratu de membrii reu-
niunei democratice, candu i se infatisá unu tie-
ranu, tata de cinci copii, aducendu pre fiulu
seu cel mai micu, in etate de nóa luni, si pre-
dandu-lu generalulu cu rogarea ca s'e-lu boteze.
Garibaldi 'si puse man'a pre capulu copilului,
si dise formul'a indatinata la botezu. „Copilulu
se se numéscá Garibaldi!“ strigau cei de fatia,
dar betranulu generalu eredit cá patri'a lui mai

are și alti eroi, deci boteză copilul cu numele Chiassi. „Să trăiești Chiassi!“ răspunseră de-mocratii.

A II. epistola deschisă,

dlui dr. Atanasie Mariescu.

Blasiu, 18 febr.

Adeveratu, dlu Mar. nu me numise în „Seranu și Dioranu“; înse totu-și dsa a scrisu, cum a scrisu, — a scrisu asiá, cătu pre aici toti au întielesu-o despre mine.

Déca nu voiam a trece de grobianu, mi caută să-i răspundiu. Apoi prin „descoperiri mici“, nu am voitu alta, de cătu ce dice Oratiu (IV, 2 v. 40 și urm.). „Dlu Mar. imfla bucinulu celu mare; sè-lu acompaniezu încercandu si eu a suffá in celu misu,“ — am disu intru mine si am spusu, ce am sciutu de Sorbu, Scorbura, Lucéferi si de Usioru ca ventulu.

De cumva dlu Mar. ar avé deprinderea de a-si cumpeni mai acuratu vorbele, nu eram necesitatu a scrie, nece prim'a, nece acést'a, in totu casulu, *ultima* epistola desc hisa.

Cà nu am esageratu nece cătu-i negru sub unghia, voiu probá in data.

In „Albina“ 98 a disu, cà l'asi fi *improcatu cu provocarea, sè-mi fuga din cale*, — ér in „Albina“ nru 7 dice despre acelu-asi faptu cum cà eu cu *polititia seau si mai apriatu i-am datu a întielege, cà nu-lu potu spriginá*.

Singuru de aci pòte judecá ori cine, pentru ce d. Mar. nu afla tempu si lipsa d'a publicá correspondentia mea de 2--3 pagine scurte, in se are placerea d'a întende o polemia si a implé 5 columne merunte si dese de ale Albinei, de cari insu-si dsa se pare a fi cugetatu, cà publiculu nu le va poté consume; de ace'a le-a invrestatu cu anecdote despre tigani si le-a si piperatu grosu de dóne ori.

Singuru acést'a o cugetu de ajunsu spre caracterizare, si de vomu abstrage de la altele de acειαςi natura, ce auru in epistol'a dsale din Albina 7 si 8.

Mantuitu dara prin insusi dlu Mar. de acús'a grobianitateri, si redicatu între celi cu *polititia* sèu pre aci, voiu analisá pre scurtu celu alaltu cuprinsu alu epistolei dsale.

Dlu Mar. de si intru unu locu dice despre *descoperiri mici*, cum cà *de i-le trameteam dsale de spriginéla, poteau sè-i fa de mare folo-* totu nu lasa in locu nece-unu cuventulu din ele.

Acést'a este, ca-si candu m'ar infruntá, de ce i-le-am spusu in publicu, si nu la urechia. Sè i-le fu spusu la urechia, i erau spre folosu, asiá in se nu potu fi bune! Ce se me facu? de unde poteam sci, *de ce descoperiri mici are dsa trebuinta?* (Iertare! voiam se dicu: *ce scie celu pucinu cu unu anu mai de multu, de cătu mine?*)

A fora de aceea se vede, cà dsa de totu s'a confundatu in povesti: nu numai vorbesce, ce si lucra ca dein poveste: acu-si me iá intru o forma, acu-si intr'alt'a: aci *„mésa, mésa întende-te,“* aci *„carja carjesce-lu“*. Dar eu trecu tóte cu vederes, pentru cà, pre cum dice dlu Mar., sum maniosu si omulu maniosu de comunu — ierta celoru din giuru.

Purcediu la aperarea „descopeririloru mici.“

I. Sorbulu pamentului.

Dlu Mar. „cu opinii de fieru si bñta de otiele“ a cutrieratu comitate întregi, si n'a aflatu de cătu sorbulu — arbore. I l'am spusu eu, dar de la mine cum l'ar poté primi? — Argumentele interne, ce aduce in contra, dupa opiniunea mea nu-su valide. *Suindu* muntii de glasia ajunse Argiru la curtile Hénei. De aci plecá in „lumea galbena.“ Unde sè cautámu lumea galbena? Mai susu ca muntii de glasia? unde?

Déca povestea ar întielege, cà lumea acést'a este mai susu, pare-mi-se, nu i-ar dice galbena, cè alba seau rosá: cà susu sunt ragiunile luminei mai întinse, — nici i-ar fi pusu trecatori'a pre la Sorbulu pamentului. Dar pestea întielege, cà lumea galbena este mai diosu, in sinulu pamentului, unde fòrte bine se pòte trece prin „Sorbulu pamentului“, de si trecatoriulu vediendu-i cascatur'a se infiora si-lu cuprinde spaim'a, ca nu cum-va gur'a Sorbului sè se inchidia presté elu. Deci vulturu intru aceste impragiará face servitia cu totul benevenite.

Arborele sorbu — cum ar poté desceptá in cine-va fric'a de inghitire?

Si in fine, déca povestea are de a face cu arborele acestu-a, cum i pòte dice Sorbulu pamentului.

II. Scorbura.

Am disu, cà se deriva de la *scorbs-is*. D. Mariescu afirmá, cà a sciutu de cuventu *scorbs celu pucinu cu unu anu mai înainte* cãtu mine; dar se vede, i-a fostu sfiéla a-citá, pentru cà unu santu parente l'a usitat intr'unu sensu tare profanu. — Nu avé la ce se sfiéca! Autori profani l'au folositu in sens destulu de curatu. (Pliniu, Virgiliu, Ovidiu Tacitu s. a.)

Am derivatu dein *scorbs* (prein metatese *scorbs*) cuventulu *scorbura*. Dlu Mar. mi imputa neconsecintia si dice, sè fu formatu *gropura*. Marturisescu, mentea mea nu ajunge fundulu acestei imputári aduce.

III. Lucéferi.

a) *Pluralitatea lucéferiloru romanesco* sustieniu si acum. Dlu Mar. cere sè nu-i stau inainte cu *copilarii*, cè sè-i citezu astronomi.

La cuventulu *copilarii* observezu numai atát'a, cà nu tóte copilariile sunt de despretiutu: multe a ascunau Ddiu de inaintea in tieleptiloru, si le-a descoperitu prunciloru . . .

Ce se tiene de cuventulu astronomi, déca asiu vrea, sè me legu de cuvente smulde de icocolo, asiu poté citá si eu pre cine-va, spre es. pre renumitul *Littrow*. Cà *Littrow* in cartea sa „*Wunder des Himmels*,“ carea in cursu de ani 40 vediu mai multe editiuni, si se bucura si adi de renume, la p. 355 dice: „*Bisher war Merkur Abendstern, . . . allein wie er über (3) hinaustritt, wird er Morgenstern*; — in se nu voiu a me folosi de citate, unde ele n'au loqu si nu se potrivecu.

Deci raspundiu: Nu voiu citá nici unu astronomu, pentru cà astronomii nu au de a face cu lucéferii. Eli-si impartu corpurele cereci in: *stele fipe, planeti si cometi*. Atát'a e totu.

Cu lucéferii are de lucru *poporulu*, ér astronomii numai asié vorbescu de eli, déca au placere.

A pretende, ca sè-ti demustre cine-va dein astronomia, cãti lucéferi sunt, este totu atát'a, ca si a provocá pre unu istoricu, se areta: candu a traitu Argiru, si unde e ingropatu? — seau pre unu geografu se arete precharta: unde-su muntii celi de glasia din povestea lui Argiru?

Am yachita si comparatu *scorbura* cu *poporulu romanu* le numescu lucéferi, si am disu, cum cà-su mai multe. Acést'a nu o potu probá cu citate nici din mitologi'a lui Preller, (care-mi este indemana,) nici din astronomi'a lui Mädler, (carea nu o am vediutu inca,) — din cauza cà nece unulu dintr'acést'i n'a scriesu despre *poporulu romanu si limb'a dinsului*.

Ar fi sè i-o probezu din scrietori, ce se ocupa cu datinele *poporului romanu*, mitologi'a lui s. a.

Insa de unde sè-i citezu, candu inceputulu — dupa unii — numai acum se face?

Alt'a este déca dsa va cere altu feliu de probe.

E vorb'a de *lucéferii romaniloru*. Cine-i pòte sci mai bine decãtu romanii? Cu probe de aceste bucurosu sierbescu. Prescria dlu Mar. si-i voiu cascigá unu vagonu de peourari, boari si cárausi, cari in ori-care nópte serena a septemanei venitórie-i vor aretá sér'a la 7 óre doi *lucéferi* pre ceriu.

Alte probe nu potu dá, nece se potu pretende. Inse unu vagonu de probe dora vor si ajunge!

b) „*Lumin'a lucéferiloru (romanesco) etá a steleloru fipe joca*,“ am disu eu; — éra dlu Mar. a negatu si inca aducendu citate dein astronomi.

Déca in epistol'a dein Albina nru 4, nu am citatu nece o carte scrisa de mani omenesco, caús'a este, cà am cugetatu intru mine: cartea cea mare a naturei, scrisa de mana a totu potente, este de ajunsu. Ea stá deschisa preste capetele nóstre, si in materi'a de sub cestiune are acelu avantaju preste tóte cártile omenesco, cà ori-cine o pòte cetí si fora ochiulari.

Ese dlu Mar. in cea mai de aprópe séva cu ceriulu limpede, caute spre apusu si va vedé pre frumós'a *Venera* (acum lucéferu de séra.) Faca alaturare între lumin'a ei si a steleloru dein giuru, si se va convinge, cum cà *Venera straluce pomposu*, dar lumin'a ei nu joca, pre cum joca a celoru dein giuru.

Poftesca apoi spre resaritu pre la *Orion* (Fuscilii, séu Raritielle,) si dein steu'a dinsului *delt'a*, duca una linia spre *Procyon* (in Canele micu,) si de acolo pre lunga *Idra* inainte la

Regulus (in Leu,) si in apropiarea acestu-a va afá pre lucéferulu *Joié*, si de pre caracteristica ace'a usioru-lu va cunoóce.

Seau déca aróulu lui *Orion*, *Canele* si *Idra*, i insufla terore, este si altu drumu, pre care pòte ajunge la *Joié*. Traga prein rotele dein a-into ale „*Carului mare* o linia spre sud-ost, si va dá de acelasi lucéferu, carele acum are declinatune nordica cam de 10°; si se va poté convinge, cà lumin'a lui nu joca, ca si a steleloru fipe.

Dar pòte, cà dlu Mar. a pierdutu deprinderea de a se uita pre ceriu, si urmandu pre judecatori, sustiene tes'a: *ce nu stá scrisu in cárti, nu esiste in lume*“

Ei bine; voiu multiamí acést'a dorintia a dsale, de care tiene cu atát'a staruintia, candu cere, sè-i citezu astronomi.

Inse mai antaniu ierte, sè facu una observare a suprá celoru citati de dsa. Acést'a este cà: nici unulu dein celi citati, nu dice aceea, ce voiesce a probá dlu Mariescu!

Jocarea sèu stelirea luminei steleloru fipe, nemtiescu nu se esprime cu „*strahlen*,“ nici cu „*blitzen*,“ nece cu „*lebhafte sein*,“ cè ea se dice cu „*funkeln*,“ (carele insemneza a *scanteia*;) pentru cà lumin'a, ce vine de la stelele fipe, pre fie-care minutu creóce si scade, adeca *scanteieza*, — pre candu lumin'a lucéferiloru *straluce in continuu*. —

Vorbescu acum betranulu *Littrow* p. 574: „*Einen vorübergehenden sich jeden Augenblick wiederholenden Farbenwechsel, der zugleich mit plötzlicher Lichtab- und Zunahme verbunden ist, kennt Jedermann in dem sogenannten Funkeln der Sterne, an der Schwäche oder dem Mangel dieses Scintillirens das geübtere Auge leicht einen Planeten von Fixsternen schon auf den ersten Blick unterscheidet*.“

Acéstua dórs va crede chiar si dlu Mar. Inca una observare. La epistol'a antania nu m'am suscriu, pentru cà nu faceamu personalitati, de si criticamu in cátu-va opulu unei persóne cunoscuté. Inse dlu Mar. cere sè me suscriu. Facu-i pre voia si intru acést'a si me suscriu, cum incape pre unu grauntru de piperiu.

Joane m. moldovanu.

Demnu de notatu!

Din partea Reuniunii politice-nationale a romaniloru din comitatulu Aradului se prepara opositiune resoluta si seriósa in contra mesuróloru oficiali nelegali si neratiunabili de magiarisare ale autoritatiloru administrative.

Urmatóri'a adresa a presidului acelei Reuniuni, catra toti membrii ni dá deslucire in cauza. Ea suna:

„*P. T. Domnule!* Vice-comitele comitatulu nostru prin ordinatiunea sa, ddatulu 4 februaru a. c. nrulu 778 a emisu una ordinatiune, pre calea pretureloru cercuáli, catra tóte comunele romane, unde limb'a oficiósa, in trebile oficialatulu comunalu, este limb'a romana: „*cà de ici incolo, protocoólele siedintiloru corpuriloru reprezentative comunale, in obiectulu preliminarului si socotiloru comunali, — sè se duca si sè se faca nu numai in limb'a romana, ci deodata, fracto margine, si in limb'a magiara*,“ — provocandu-se la §-lu 5 art. XLIV. din 1865 ce suna despre egalitatea de nationalitate.

Totu acelasi Vice-comite a mai emisu ordinatiuni speciali, sub nrulu 387/372, catra comunitati, prin cari respingendu-se statutulu comunalu redigatu in limb'a romana, li impune ca acela sè-lu compuna si in limb'a magiara, si astfelu sè-lu substérna pentru prevedere cu clausul'a de aprobare.

Findu cà aceste ordinatiuni stau in contrariatate evidenta cu legea despre egalitatea de nationalitate si cu usulu legalu de pana aci, si astfelu se potu privi de încercári fortiate spre scribirea dreptulu de nationalitate si limb'a comunaleloru romane: — cu acést'a grabinu a Te face atentu pre P. T. Domni'a Tu, ca punendu-te de locu in coatingere cu Antist'á comunala si cu membrii corpurulu reprezentativu comunalu, sè midloceai indata conchiamarea unei siedintie extraordinarie a reprezentantiei comunale, unde luandu sub desbatere cestiunea, sè decideti contra ordinariloru amintite ale Vice-comitelui, — „*remonstratiune, eventualminte apelata*,“ in care sè cereti ca Dlu Vicecomite sè-si revóce de sine aceaste ordinatiuni, contrarie legiloru si autonomiei comunale, éra in acelu casu, candu n'ar voi a le revocá, sè privéscu remonstrarea de apelata si sè o substérna la Inaltulu Ministeriu reg. ung. alu trebiloru interne, — din urmatóriele motive:

1. Findu cà aceste ordinatiuni au de scopu, resturnarea usulu legalu de pana aci in privint'á limbai oficióse in afacerile comunali, si au tendint'á de a servi pe viitoriu de regulativu. Dlu Vicecomite n'a fostu si nu este competent de a emite astfelu de ordinatiuni, ce nu se tienu strinsu de administratiunea juridictiunei, ci taia in autonomi'a comunala si in legea despre egalitatea nationala.

2. §-lu 5 alu art. de lege XLIV. din 1865 — nu se pòte aplicá nici de cátu asupra usulu limbai oficiale a comunelor, cãci acela l'apriatu si eschisivu se referesce numai la oficiali juridictionali, si nici de cátu la comune.

3. Art. de lege XLIV. din 1865 in §-lu 20, dreptulu de a se alege si decretá limb'a oficiala a protocoóloru si manipularei la comu-

ne, l'a datu eschisivu si neconditionetu adunáriloru comunali; asiá dara nici Juridictiunea nici Vicecomitele n'au amestecu legalu in acést' cestiunu autonoma a comunei, — mai ales

4. §-lu 22 alu acelειαςi legi, éra si curatu si neconditionatu indreptatesce comun'a, spre a-si dá eschibetele sale, nu numai la juridictiune, ci chiar si la Guvernulu tiereli in limb'a propria de manipuliune. Dreptu aceea.

5. Findu cà limb'a oficiala a comunei eschisivu limb'a romana: ordinatiunile Dlu Vicecomite sunt neindreptatite si nelegali, comun'a cu cea mai mare intristare a lumescire despre acelea, mai vertosu candu

6. Usulu limbai romane ca oficiala, sunt dejá de 10—11 ani pe la comunitatile din Comitatulu Aradului, fora ca pana aci sè se aratatu pedecile si necesitatea motivata in ordinatiunile Dlu Vice-comite, — care motivatiune in se pre cátu e de neconvenienta faciá legile susatórie, cu atát'a e de neintemeiat candu pentru voi'a si comoditatea unoru individi din Comisiunea permanenta juridictiunala, — voiesce nimicirea dreptulu celui n'santu de nationalitate si limb'a întregai poporatiuni romane din acestu Comitatu, care reporiatiune in numeru de vre-o 190,000 de aprópe 1/5 parti a poporatiunei întregi. Dlu Domni'u din comisiunea permanenta, voiesc sè fia distinsi cu acést'a pusetiune onorifica, p' timu, invetie limb'a poporului, — déca nu, adéce locu altora!

Pre temoiulu acestor'a, cu cea mai profunda umilintia, se róga antist'á si corpulu reprezentativu comunalu: ca Inaltulu Ministeriu reg. ung. de interne sè binevoiesca a nulifí ordinatiunea dlui vice-comite, ddtulu etc. drumandu-lu la respectarea §§. loru 19 si 20 legi XLIV din 1865.

Apelat'a apoi in 15 dile de la prima ordinatiunei respective, subscrisa de judele notariulu comunalu, in numele corpurulu reprezentativu, sè o indati pretorelui cercuálu langa comitatu separatá, cu rogare sè o stérna la oficiulu de vice-comite.

Caus'a e pré momentósa! De locu la sta prima încercare trebuie sè ne opunemu tóta gravitatea, cà mai apoi pòte fi tardiu. D'o recomandámu de nou in atentiunea si zel Domniloru Vóstre!

Aradu, 16 februaru 1873 at. n.

Presidulu reuniunii politice a tuturor romaniloru din Comitatulu Aradului

Pentru gimnasiulu rom. din Bradu.

Ni s'a tramisau prin dlu adv. Const. *dulescu* din partea dlui *Paulu Seimanu* si dlui *Sofia Seimanu*, locuitori in *Fabriculu mesiorei*, impreuna 10 fl. v. a.

Din *Ghiladu*, comit. Temesiorei, dlu *Grigorie Petcu* ni tramise sum'a de 3 unulu de la sine, unulu de la ginere-séu *D. Jorga* si unulu de la sool'a acestuia du'a *J. Jorga*.

Acést'a suma impreuna de 13 fl. v. a. cu cea publicata in nrulu 8, de 3 fl. 62 cr. este carea nu s'a depusu in Cas'a de economii. —

Concursu.

Pentru ocuparea parochiei gr. or. mane din *Valea-boului*, cõttulu *Carasiulu*, top. *Caransbesiului*, se deschide concursu p la fine a lui februaru c. v.

Venitulu parochialu este birulu si stindatunata de la 132 case cu 748 suflete; cãturu naturalu cu gradina de legume si un'a siune de 32 jugere pamentu parochialu.

Cei ce voescu a concurge, au sè subna petitiunile loru pana la numitulu termenu providiute cu testimoniile prescrie de actulu org. si daca sunt preoti, cu testimoniile de promotiune dela ven. Consistoriu; cãci neadjustata, nu se vor luá in consideratiune.

Competitori sunt pottiti a se presia si in persóna nainte de actulu alegerii in muna; éra rogárilu sè le predee pré on. d. topresbíteru adresandu-le sinodulu parochialu.

Valea-boului, din siedint'á comitei par. tiennta in 30 ianuariu 1873.

Nic. Andreeviciu protopopu.

Concursu

Statiunea investitorésca din com. *Foen*, protopopiatulu *Ciacovei*, devenindu cante, cu acést'a se publica concursu pan 4 martiu c. v. a. c. in care di va fi si alegu. Salarulu anualu este urmatoriulu:

1. 300 fl. v. a. de la comuna, si 40 fl. la Ilust. Sa dlu *Andrei Mocioni*.
2. 2 jugere *estravilana*.
3. 8° de paie si
4. 2° de lemne, si cortelu liberu cu dina.

Cei ce dorescu a ocupá acestu postu, de a trimite recursurile sale presiedintulu mitetulu par. dlui *Andrei Mocioni*, in *Foen*.

Se cere ca competentii sè se infacia in vre-o domineca, sétu serbatóre in persóna *Foen*, 4 feb. 1873.

2—3 Justinu Cota, m. In cõntielegere cu Il. Sa dlu A. Mocioni.